

vidner, hvis identitet var holdt skjult for tiltalte, idet der var en særdeles konkret begrundet frygt for vidnernes sikkerhed.

Under anken til højesteret påstod tiltalte principalt de afsagte domme ophævet og sagen hjemvist til behandling ved byretten og anførte til støtte herfor bl.a., at der var begået en alvorlig rettergangsfejl ved brugen af vidner, med hvis identitet han ikke var gjort bekendt. Som det fremgår af dommen, bestred anklagemyndigheden, at fremgangsmåden skulle være i strid med retsplejeloven. Hvis dette imidlertid fandtes at være tilfældet, måtte resultatet også efter anklagemyndighedens opfattelse blive hjemvisning. Proceduren om dette spørgsmål tog for begge parter vedkommende udgangspunkt i de samme betragtninger og hensyn, som er kommet til udtryk i de tidligere nævnte artikler af Gabe og Blume. Der er derfor ikke anledning til her at foretage en nærmere gennemgang af argumentationen. Nævnes skal blot, at det fra anklagemyndighedens side også blev påpeget – vistnok med rette – at der består risiko for iværksættelse af privat retshåndhævelse, såfremt muligheden for at retsforfølge visse grupper af kriminelle i realiteten må opgives på grund af frygten hos truede vidner for at afgive forklaring. Også dette problem hører til de »retssikkerhedsmæssige problemstillinger«, af hvilke Thorkild Høyer i den foran omtalte artikel naturligt har behandlet navnlig dem, som fra et forsvarersynspunkt er de væsentligste.

Ved afgørelsen af sagen delte retten sig i et flertal på fem dommere, der ikke fandt at kunne tage påstanden om hjemvisning til følge, og et mindretal på to dommere, der ville følge tiltaltes påstand herom.

Det bør nok straks siges, at der også af flertallets dommere blev udtrykt tvivl om resultatet og om hensigtsmæssigheden af den anvendte fremgangsmåde, som man fandt i hvert fald kun burde anvendes ganske undtagelsesvis i særdeles alvorlige sager. I overensstemmelse hermed siges det i flertallets præmisser:

»Efter retsplejelovens § 173, stk. 2, skal retten påse, at særligt hensyn tages til et vidne, der afgiver forklaring i de i §§ 169–172 nævnte tilfælde. Hvis omstændighederne giver grundlag for at antage, at afgivelse af forklaring i sådanne tilfælde indebærer en nærliggende risiko for vidnet eller vidnet

nærstående personer for at lide overlast, findes hensynet til vidnet at kunne begrunde, at vidnets identitet hemmeligholdes for tiltalte, såfremt hensynet til retshåndhævelsen på grund af sagens alvor samt forklaringens betydning ganske undtagelsesvis måtte gøre det påkrævet, at forklaringen afgives. Er der herefter truffet bestemmelse om hemmeligholdelse af vidnets identitet i forhold til tiltalte, må de i retsplejelovens §§ 834 og 835 indeholdte bestemmelser om bevisfortegnelsen og sagens øvrige dokumenter samt bestemmelserne i § 846 om tiltaltes tilstedeværelse under domsforhandlingen og § 848, stk. 2, om pligten til at gøre tiltalte bekendt med forklaringer, der er afgivet under hans fjernelse fra retssalen, forstås med den begrænsning, der er en naturlig følge af vidneanonymiteten. – —«

Mindretallet udtalte:

»Det må i retsplejeloven anses forudsat, at tiltalte til varetagelse af sine interesser har adgang til personlig at blive bekendt med ikke blot indholdet af afgivne vidneforklaringer, jfr. § 848, stk. 2, men også til bedømmelse heraf med vidnernes identitet. Idet disse dommere ikke finder, at retsplejelovens § 173, stk. 2, eller andre af lovens bestemmelser afgiver hjemmel til fravigelse af denne grundlæggende regel, stemmer de – —«

For samtlige dommere har udgangspunktet været det, som også landsdommer *Peter Rørdam* har givet udtryk for ifølge referatet fra en drøftelse af spørgsmålet om anvendelsen af anonyme vidner på et fællesmøde mellem de to landsretter i september 1983: at hensynet til vidnet er det primære, således at hensynet til sagens opklaring og dermed til retshåndhævelsens effektivitet må vige, *hvis* vidnet har reel grund til at frygte repressalier og der ikke er mulighed for at hemmeligholde vidnets identitet for tiltalte – hvad der efter Rørdams opfattelse ikke er.

Med dette udgangspunkt var spørgsmålet koncentreret til et spørgsmål om retsplejelovens stillingtagen – eller manglende stillingtagen – til brugen af anonyme vidner. Direkte udtaler loven intet herom, og spørgsmålet har næppe nogen sinde været genstand for lovgiverens overvejelser. I sådanne situationer er det, som *Robert Bech* skriver i *Retsplejeloven gennem 50 år* (1969) s. 175 f., ofte mere naturligt at spørge, om der er nogen hindring for at vælge den løsning, som må